

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Přerov, Želatovská 8

Želatovská 8, 750 00 Přerov

Identifikátor školy: 600 146 677

Termín konání orientační inspekce: 5. – 8. únor 2001

Čj.	134 14/01-11071
Signatura	om4cu102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je zřízena jako příspěvková organizace. Ve školním roce 2000/2001 ji v 25 třídách navštěvuje 646 žáků. Na prvním stupni je 14 tříd (377 žáků), na druhém stupni 11 tříd (269 žáků). Průměrná naplněnost je téměř 26 žáků na třídu. Součástí školy je školní družina.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, dokumentu čj. 16 847/96-2. Vždy v jedné třídě 3. – 8. ročníku (kromě 6. a 9. ročníku) jsou žáci vyučováni podle učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků (RVJ), dokumentu čj. 16 333/96-22-21. První cizí jazyk je vyučován od 3. ročníku, druhý cizí jazyk od 6. ročníku. Žáci těchto tříd se učí anglickému a německému jazyku. V ostatních třídách se vyučuje jeden cizí jazyk od 4. ročníku, žáci mají možnost volby z uvedené nabídky.

Ve škole jsou zřízeny sportovní třídy se zaměřením na lední hokej. Chlapci jsou soustředěni vždy v jedné třídě 3. – 9. ročníku, výuka probíhá rovněž podle vzdělávacího programu Základní škola.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání bylo provedeno na 1. stupni v předmětech český jazyk, hudební výchova, matematika (matematika jen ve 4. a 5. ročníku), na 2. stupni v předmětech matematika, fyzika, přírodopis a zeměpis. Výuka německého jazyka byla sledována ve 4. - 9. ročníku v běžných třídách i ve třídách s RVJ.

Společná zjištění

Týdenní hodinové dotace všech sledovaných předmětů jsou v relaci se schváleným učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu.

Všechny uvedené předměty vyučují učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný druh a stupeň školy. Tato skutečnost měla většinou pozitivní vliv na kvalitu vzdělávání.

Vyučování probíhá převážně v kmenových třídách, odborné učebny není možné zřídit z kapacitních důvodů. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám, jsou zařízené udržovaným starším i novějším nábytkem. Prostředí je podnětné, většinou účelně a esteticky velmi pěkně upravené.

Škola je z hlediska sledovaných předmětů vybavena většinou staršími učebními pomůckami, jejich množství a stav umožňují realizovat výchovně-vzdělávací cíle. Nové pomůcky jsou pořizovány omezeně v závislosti na finančních podmínkách, některé si učitelé zhotovují sami. Nedostatkem je chybějící vybavení výpočetní technikou, odborná učebna se teprve buduje. Pozitivem je systematické vytváření učebnicového fondu. Žáci pracují s ucelenými řadami učebnic, které převážně korespondují se zvoleným vzdělávacím programem. Školní knihovna obsahuje dostatečné množství titulů dětské i odborné literatury.

První stupeň

Český jazyk

Časové a tematické rozpracování učiva na školní rok vychází z obsahu používaných učebnic. Rozvržení učební látky 1. ročníku je provedeno odpovědně v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Literárně-výchovná složka předmětu, sloh a psaní byly v ostatních ročnících naplánovány povrchně, výukové cíle psaní ve 4. a 5. ročníku nebyly stanoveny. Ve 2. a 3. ročníku nebylo důsledně rozlišeno základní a rozšiřující mluvnické učivo. Ve 4. a 5. ročníku bylo zařazeno učivo výrazně nad rámec učebních osnov. Kontrolou pedagogické dokumentace stávajícího školního roku i školního roku 1999/2000 bylo zjištěno nesprávné probírání tohoto učiva: slovesný způsob, přímá řeč (4. ročník), druhy a skloňování číslovek (5. ročník). Učivo o slovním přízvuku (dle učebních osnov v 3. ročníku) nebylo vůbec odučeno. Nebyly tak respektovány změny a doplňky vzdělávacího programu Základní škola platné k 1. 9. 1998. Náležité úpravy v rozvržení učiva byly provedeny v průběhu inspekce.

Bezprostřední příprava učitelky na výuku byla velmi dobrá. Vzdělávací cíle jednotlivých hodin byly stanoveny v návaznosti na probírané učivo a na úroveň znalostí žáků.

Optimální prostorové podmínky umožňují provádět ve výuce nejrůznější relaxační a oddechové chvíle. V některých učebnách jsou zřízeny odpočinkové kouty. Psychohygienické zásady výuky byly zpravidla dodržovány, střídání přímého vedení a samostatné práce odpovídalo charakteru probíraného učiva. Relaxační techniky byly zařazovány v úvodu a na závěr vyučovacích hodin, v nejnižších ročnících i průběžně. Individuální pracovní tempo žáků nebylo ve všech případech respektováno. Rozsahem přiměřené domácí úkoly byly zadávány jednotně pro všechny žáky. Učitelky věnovaly pozornost správnému sezení žáků při čtení a psaní, bylo však zjištěno tolerování vadného držení psacích potřeb a nevhodné posazení žáků s oční vadou. Žáci s diagnostikovanou vývojovou poruchou učení byli ve zhlédnutých hodinách zohledňováni. Namátkovou kontrolou žákovských knížek a deníčků však byla zjištěna u těchto žáků nevhodná klasifikace diktátů a prověrek stupněm dostatečný i nedostatečný. Zařazení předmětu v rozvrhu hodin odpovídá obecným didaktickým zásadám.

Cílem vyučovacích hodin bylo opakování a procvičování mluvnického učiva, rozvoj čtenářských a komunikativních dovedností, schopností a návyků. Všechny hodiny se vyznačovaly klidnou atmosférou. K opakování a procvičování látky využily učitelky vhodné metody práce, např. řízený rozhovor, společné vyhodnocování zadané práce spojené se zdůvodňováním chybějících pravopisných jevů, ve vyšších ročnících také prodloužený výklad. Kromě textů z učebnic účelně využívaly cvičení z jiných učebních textů.

Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo netradiční užití metody analýzy a syntézy ve spojení s prvky dramatické výchovy, diferencování zadaných úkolů dle schopností i zájmů žáků, zařazování problémových úloh. Princip zpětné vazby byl průběžně uplatňován. Efektivně byly využity mezipředmětové vztahy se zaměřením na regionální prvky, učivo prvouky a vlastivědy, účinné bylo vyvození nové látky pomocí básně.

Jako negativní je posuzováno tolerování nespisovných odpovědí žáků, metodické chyby při výuce čtení a psaní, používání znaménka mínus v klasifikaci a memorování mluvnických pouček. Žákovské sešity učitelky průběžně opravovaly, důsledně však neprováděly kontrolu následných oprav.

Žáci byli účinně motivováni úvodním seznámením s naukovým cílem, vhodnou aktualizací učiva, zařazením pohádek, říkanek a písní i pochvalou za předvedený výkon. Motivačně a aktivizačně působilo také grafické a slovní vyjádření aktuálních pocitů a nálad žáků. Hodnocení výkonu žáků bylo zdůvodněné a objektivní. Kladné oceňování snahy o splnění

zadaného úkolu přispívalo k posilování sebevědomí žáků. Klasifikace byla přiměřená, vyváženě byla zastoupena ústní a písemná forma zkoušení. V závěru většiny hodin byly nové poznatky utříděny a práce žáků zhodnocena.

Snaha učitelek o rozvoj komunikativních schopností a dovedností žáků spolu s uplatňováním souvislého ústního projevu byla zaznamenána zejména v hodinách čtení a literární výchovy a v hodinách, do kterých byla zařazována diskuzní metoda. Metoda procvičování a opakování učiva založená na jednoslovných odpovědích a mechanickém doplňování chybějících pravopisných jevů někdy neumožňovala žákům vyjádřit vlastní názor a nerozvíjela jejich řečové dovednosti a vzájemnou komunikaci.

Kvalita výuky českého jazyka je i přes nedostatky v plánování učiva hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Učivo 1. a 2. ročníku je rozvrženo správně, v ostatních ročnících je naplánováno formálně. Do jednotlivých složek předmětu (vokální, instrumentální, hudebně pohybová a poslech) nejsou zařazeny všechny činnosti, dovednosti a hudební aktivity, kterými by žáci měli disponovat na konci každého ročníku. Plánování učiva celkově neodpovídá velmi dobrému personálnímu zabezpečení výuky a reálným podmínkám daných tříd. Příprava učitelek na jednotlivé vyučovací hodiny odpovídala stanovenému cíli, pečlivě připravené tabule zvyšovaly efektivitu výuky.

Výuka probíhá v kmenových učebnách. Součástí funkční výzdoby jedné z nich jsou nástěnné tabule s texty známých písní. Podnětné prostředí, na němž se žáci spolupodílejí, je motivující a podporuje rozvoj jejich estetického citění. Zajištění výuky předmětu je po stránce materiální i nástrojové na odpovídající úrovni (klavíry, klávesy, Orffův instrumentář, audiovizuální technika a hudební nosiče). V některých vyučovacích hodinách však učitelky tyto učební pomůcky využívaly minimálně nebo neefektivně.

Psychohygienické a didaktické zásady výuky byly dodržovány jen v těch hodinách, do kterých učitelky zařazovaly nejrůznějších techniky působící proti únavě žáků (časté střídání činností, respektování individuálního pracovního tempa, relaxační uvolnění). Umístění předmětu v týdenním rozvrhu školy respektuje pedagogické zásady.

Cílem sledovaných hodin byla hlasová a rytmická průprava, opakování známých písní, nácvik nové písně podle sluchu a poslech hudby. Použité metody práce měly různou úroveň. Účinné bylo propojení společného zpěvu s lidovým tancem, tvůrčí práce s Orffovým instrumentářem, procvičování písní s použitím různého tempa a dynamiky, zařazení rytmického kánonu. Didaktického efektu bylo dosaženo využitím individuálních schopností žákyně k doprovodu písní.

Za negativum ČŠI považuje neudání tóniny žákům, minimální používání hudebního nástroje, nezvládnutí základních harmonických funkcí při doprovodu písní a špatné udání taktu písně. Celkově nedostatečná pozornost je věnována hlasovému rozvoji, intonačnímu a sluchovému výcviku žáků. Přímým pozorováním bylo zjištěno porušování základních pěveckých dovedností a návyků a nedodržování zásad hlasové hygieny. Úroveň písemného projevu žáků v psaní not a hudebních značek je průměrná, v jednom ročníku nebyl notový sešit zaveden.

Žáci byli vhodně motivováni společným a individuálním zpěvem, zařazováním vokálních a instrumentálních her na základě pentatoniky a kvintakordu. Emocionálního účinku bylo dosaženo ukázkami samostatné hry žáků na hudební nástroj. Ke zkvalitnění výuky přispělo procvičování elementární sluchové orientace v jednoduchých tónových celcích a zapojení pěvecky méně disponovaných žáků do činností, ve kterých mohou být úspěšní (taneční

a pohybové prvky, opakování znalostí not, rytmické hádanky). Pozitivně je hodnocena aktualizace učiva s využitím lidových zvyků a obyčejů. Při hodnocení práce žáků bylo často použito pochvaly a povzbuzení, byla oceňována přirozená aktivita a zájem žáků o zpěv.

Osvojování komunikačních schopností a dovedností žáků bylo zaměřeno především na pěstování smyslu pro spolupráci, návyk podílet se na společné činnosti včetně respektování odlišného postoje a názoru. Žáci byli vedeni k uplatňování souvislého ústního projevu spojeného s účinným a kultivovaným dorozumíváním.

Kvalita výuky hudební výchovy je celkově hodnocena jako průměrná.

Matematika

Rozvržení učiva do jednotlivých ročníků je provedeno podle učebnic, v převážné míře koresponduje s učebními osnovami. Vhodně se střídá aritmetické a geometrické učivo. Pouze výjimečně bylo plánováno učivo nad rámec učebních osnov. Dlouhodobé plánování je systematické, bezprostřední příprava vyučujících byla pečlivá.

Organizace sledovaných hodin a stanovení výukových cílů bylo provedeno citlivě s ohledem na aktuální složení tříd (vysoká nemocnost žáků). Zvolené metody práce byly efektivní, odpovídaly věku a schopnostem žáků, měly aktivizující účinek. Převládala frontální činnost založená na rozhovoru, v dostatečné míře byla zařazována i samostatná nebo skupinová práce, nechyběly hry, soutěže. Pouze výjimečně žáci neměli prostor pro dotazy a nebyl důsledně uplatňován princip zpětné vazby. Úkoly zadávaly učitelky všem žákům jednotně bez rozlišení podle schopností, podle potřeby jim však zpravidla poskytovaly pomoc, respektovaly jejich individuální schopnosti a pracovní tempo. Důraz kladly zejména na rozvoj logického myšlení a schopnosti aplikovat získané poznatky při řešení úloh. Výrazným pozitivem byla možnost volby alternativních postupů vedoucích k nejjednodušším a nejrychlejším výpočtům. Algoritmy řešení slovních příkladů byly většinou dodržovány. Psychohygienické zásady výuky učitelky respektovaly zejména z hlediska pracovního tempa a střídání činností.

Účinná vstupní motivace někdy chyběla. Důraz byl kladen na průběžnou, cílevědomou motivaci a aktivizaci žáků formou soutěží, uplatňování mezipředmětových vztahů, zařazování praktických, zajímavých a problémových úloh, využívání zkušeností žáků a aplikací učiva. Prověřování vědomostí, opakování a procvičování učiva bylo promyšlené, nemělo stresující účinek. Převážně slovní hodnocení žáky povzbuzovalo, učitelky respektovaly jejich individuální schopnosti. V závěru hodin někdy chybělo celkové hodnocení výkonů žáků. Namátkovou prohlídkou sešitů a žákovských knížek bylo zjištěno, že četnost klasifikace je většinou přiměřená. V jednom případě bylo zaznamenáno neúměrně vysoké množství známek.

Vztahy mezi žáky a učitelkami jsou založeny na vzájemné důvěře a toleranci. Jasná pravidla komunikace, chování a plnění povinností jsou stanovena např. ve sportovní třídě, v praxi byla oboustranně respektována. Pracovní atmosféra ve třídách byla příznivá. Přístup učitelek k žákům a jejich verbální projev měl pozitivní vliv na průběh výuky. Žáci zpravidla měli prostor pro diskuzi, rozvoji vyjadřovacích schopností nebyla vždy věnována dostatečná pozornost.

Kvalita výuky měla nadprůměrnou úroveň.

Druhý stupeň

Fyzika

Plánované rozvržení tematických celků v 6. – 9. ročníku koresponduje s učebními osnovami, kontinuita výuky je zajištěna. Vzhledem k jednohodinové dotaci je v 6. ročníku zbytečně mnoho učiva. Laboratorní práce vhodně navazují na probíraná témata. V přípravě na výuku a při realizaci plánovaných cílů se občas vyskytly metodické chyby.

Odborná učebna fyziky-chemie nemá v současnosti potřebné technické vybavení, je plánována její rekonstrukce. Úprava a podnětnost prostředí je průměrná. Vzhledem k tomu, že kabinety jsou v těsné blízkosti, nevznikají problémy s přípravou učebních pomůcek.

Organizace vyučování nebyla vždy přizpůsobena věku a schopnostem žáků ani výukovým cílům. Převládala metoda řízeného rozhovoru, samostatná nebo skupinová práce byla zařazována minimálně. Pozitivem některých hodin byla analýza a zobecňování jevů, vytvoření prostoru k vyjádření názoru, diskuze o výsledcích řešených příkladech, rozvíjení logického myšlení, využívání fyzikálních poznatků a zákonů v praxi, možnost pracovat s kalkulátorem. K negativním zjištěním patří neefektivní memorování pouček, zdoluhavé opakování učiva, nevhodný postup při probírání nového učiva, menší názornost výuky způsobená nevyužitím dostupných pomůcek nebo didaktické techniky případně použitím zastaralé pomůcky. Z důvodu vyššího pracovního tempa někdy chyběla zpětná vazba. Učivo bylo interpretováno na požadované odborné úrovni. Psychohygienickým zásadám výuky nebyla věnována dostatečná pozornost.

Vstupní motivace někdy chyběla, učitelky spíše využívaly průběžné motivace zaměřené na aplikaci učiva, využití zkušenosti žáků, řešení praktických nebo problémových úloh. Opakování a procvičování učiva bylo převážně zaměřeno na pochopení jevů a souvislostí v návaznosti na probírané učivo, nepatřičné požadavky na pamětní zvládnutí látky byly zaznamenány minimálně. Při řešení úkolů učitelky žákům zpravidla poskytovaly radu nebo pomoc. Slovní hodnocení výkonů žáků bylo většinou objektivním vyjádřením úrovně znalostí. Zaznamenáno však bylo i nevhodné, nemotivující hodnocení, bez ocenění snahy nebo dílčího zlepšení. Četnost klasifikace dle záznamů v žákovských knížkách je většinou přiměřená.

Interakce a komunikace mezi učitelkami a žáky měla kvalitativně rozdílnou úroveň. V některých hodinách nebyla příznivá pracovní atmosféra. Žáci většinou měli prostor k diskusi, rozvoji jejich myšlenek a řečových dovedností někdy nebyla věnována potřebná pozornost.

Zjištěná pozitiva a negativa jsou přibližně v rovnováze, kvalita výuky fyziky měla celkově průměrnou úroveň.

Matematika

Výuka předmětu probíhá v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Kladně je hodnocena součinnost vyučujících v rámci předmětové komise matematiky při tvorbě tematických plánů učiva pro každý ročník. Žáci 9. ročníku mají možnost dále rozvíjet své znalosti v zájmovém útvaru seminář z matematiky.

Práce jednotlivých učitelů v hodinách měla rozdílnou úroveň. Většinou pracovali se žáky frontálním způsobem a snažili se je vhodně aktivizovat v průběhu celé vyučovací hodiny. Společným pozitivním rysem byla snaha o maximální srozumitelnost výkladu, velmi dobrá odborná úroveň a vyvozování nového učiva společně se žáky. Ponecháním dostatečného prostoru pro vyjádření žákovských myšlenek byl podporován rozvoj jejich komunikativních schopností. Nebyla také opomenuta práce s chybou, poskytování zpětné vazby žákům a vhodné zařazení relaxačních prvků do výuky. ČŠI hodnotí kladně, že většina vyučujících v případě potřeby uplatňovala individuální přístup k žákům a diferencovala náročnost učiva

podle jejich momentální výkonnosti. V některých hodinách bylo zaznamenáno vhodné využití mezipředmětových vztahů a zařazení problémových úloh z praktického života, které pozitivně působily na aktivitu žáků. Zadané úlohy k samostatné práci jim umožňovaly pracovat individuálním tempem. Psychohygienické zásady byly v průběhu vyučovacích hodin respektovány, v rozvrhu hodin je předmět většinou zařazen optimálně.

Rezervy v práci některých učitelů byly shledány v provádění funkční vstupní i průběžné motivace, hodnocení výkonů žáků a někdy malé názornosti výuky (malé využití didaktické techniky a učebních pomůcek, ve třídách chyběl názorný obrazový materiál k aktuálně probíranému učivu). Nejčastěji se používaly tabulové nářadí a kalkulátory, které přispívaly k zefektivnění výuky.

Také organizace práce v některých hodinách nepodněcovala jejich aktivitu, a tím snižovala výslednou efektivitu vyučování. Ve většině zhlédnutých vyučovacích hodin zpravidla chybělo závěrečné shrnutí a zhodnocení práce žáků. Příkladně pro žáky nebylo místy hovorové vyjadřování některých učitelů.

Prostředí důvěry, přiměřená tolerance a klidná pracovní atmosféra vytvářely příznivé psychosociální podmínky výuky. Vzájemné působení a vstřícná komunikace mezi žáky a vyučujícími probíhaly podle předem stanovených pravidel. V průběhu inspekce nebyly zaznamenány nežádoucí projevy chování, obě strany se tolerovaly a respektovaly.

Celkově je úroveň výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Německý jazyk

Úroveň výuky byla sledována u všech učitelek, které tento předmět ve škole vyučují.

Obsahové a časové rozvržení učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám a bylo provedeno diferencovaně s ohledem na RVJ i rozdílnou úroveň jednotlivých tříd v ročníku. Probrané a zapsané učivo v třídních knihách i učivo sledovaných vyučovacích hodin se shodovalo s učebními osnovami.

Ve školním roce 2000/2001 v nabídce volitelných a nepovinných předmětů není zařazen k doplnění a rozšíření povinné výuky německého jazyka předmět konverzace v německém jazyce. Tuto skutečnost považuje ČŠI za nepříznivou zejména vzhledem k deklarované profilaci školy a vzdělávání žáků ve třídách s RVJ.

Ve třídách s RVJ vyučují všechny utvořené skupiny žáků dvě učitelky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Jejich kvalifikace je využita optimálně. Pouze šest vyučovacích hodin ve dvou skupinách běžných tříd vyučuje učitelka bez kvalifikace pro daný předmět.

Vzhledem k chybějící odborné jazykové učebně nemají žáci vytvořeno podnětné učební prostředí a vyučující mají ztíženu přípravu na vyučovací hodiny neustálým přenášením potřebných učebních pomůcek a didaktické techniky. Z tohoto hlediska nejsou podmínky výuky příznivé.

Pro výuku německého jazyka je škola velmi dobře vybavena pomůckami, všichni žáci používají jednotný učebnicový soubor (většinou již s novým německým pravopisem), v kabinetě jsou k dispozici různé učební texty, slovníky, metodické materiály, nástěnné mluvnické přehledy, mapa Německa, radiomagnetofony aj. V tomto školním roce škola neodebírá pro vyučující časopis Cizí jazyky.

Rovnoměrné a převážně optimální zařazení předmětu v rozvrhu hodin odpovídá didaktickým i psychohygienickým zásadám. Klasické uspořádání lavic v kmenových učebnách je méně vhodné pro vzájemnou komunikaci žáků. V průběhu vyučování, zejména v nižších třídách,

učitelky zpravidla reagovaly na únavu a pokles zájmu žáků změnami způsobu práce, případně relaxačním uvolněním formou zpěvu, jednoduché soutěže aj. Přetěžování žáků během vyučování množstvím a rozsahem zadávaných domácích úkolů nebylo zaznamenáno.

Struktura a cíle všech sledovaných vyučovacích hodin byly přizpůsobeny věku a schopnostem žáků s odpovídající náročností. Jasně konkretizované vzdělávací cíle v úvodu hodin žáky částečně motivovaly, ve vyšších třídách byly sdělovány německy. Výuka byla vedena výhradně frontálně, skupinová práce s umožněním vzájemné komunikace žáků, např. ve dvojicích byla zařazena v malé míře, převažovaly dialogy žáků s vyučujícími. Organizace práce (převážně v německém jazyce) při jednotlivých činnostech byla promyšlená a měla logickou návaznost. Názornost výuky s využitím vhodných učebních pomůcek (obrazové a slovní karty, mapa, pohlednice, radiomagnetofon), připravených cvičení a učebních textů na tabuli pro společnou práci i úkolů pro samostatnou práci byla příkladná a patřila k výrazným pozitivům. Výrazně aktivizujícími formami práce v nižších třídách byly vytvořeny potřebné podmínky pro interaktivní výuku s cílem rozvíjet řečové dovednosti, a to reprodukcí a obměňováním mikrodialogů, reprodukcí poslouchaného textu, říkankami.

Většina žáků tříd s RVJ se projevovala ve vyučování úspěšně, dokázala pohotově a jazykově správně reagovat a používat v ústní i písemné podobě osvojené jazykové prostředky.

Nedostatečně efektivní výuka s příliš jednoduchou stavbou, chybnými metodickými a didaktickými postupy, v níž se procvičovalo jen gramatické učivo, žáky unavovala a způsobila jejich nezájem i malou aktivitu. Tento způsob výuky, který neodpovídá současnému pojetí cizojazyčného vzdělávání, byl však výjimečný.

Vstupní motivace byla provedena ojedinele písní, průběžnou motivaci využívaly učitelky často a účinněji, např. zařazením didaktických her, soutěží, aktualizací učiva a pochvalou. Citlivé a povzbuzující hodnocení výkonů žáků přispívalo k odstranění jejich případné nejistoty a posílení sebedůvěry. Hodnocení klasifikací v průběhu vyučování mělo vždy formativní charakter, bylo objektivní.

Klidný způsob vedení výuky a vstřícná komunikace učitelek se žáky navozovaly příznivou pracovní atmosféru ve třídách. Nežádoucí chování žáků se nevyskytlo.

Ve třídách s rozšířeným vyučováním měla výuka vynikající úroveň. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu výuky německého jazyka jako velmi dobrou.

Přírodopis

Obsah učiva je do jednotlivých ročníků rozčleněn racionálně. Kontrolou dokumentace i průběhu vzdělávání bylo zjištěno, že učební osnovy jsou plněny.

Absence odborné učebny pro tento předmět je citelná, přenášení pomůcek z přírodopisných kabinetů do vzdálených kmenových učeben je náročné a málo efektivní.

Průběh výuky po stránce využití metod a forem práce byl kvalitativně rozdílný. V hodinách s prvky aktivního učení bylo dosahováno dobré interakce mezi učitelkou a žáky. Využíváním mezipředmětových vazeb, pomůcek i ukázek z textu a ilustrací z odborné literatury byli žáci účinně motivováni a aktivizováni. Pozitivní pracovní klima bylo vytvořeno individuálním přístupem k žákům a kladným hodnocením jejich aktivity. Psychohygienické požadavky byly při výuce převážně respektovány, vyučovací hodiny byly dobře členěny, pracovní atmosféra byla příznivá. Relaxační uvolnění žáků však nebylo zařazováno.

Pozornost žáků se snižovala při pojetí výuky s převažujícím výkladem nového učiva bez použití názoru. Čtení textu z učebnice bylo neefektivní stejně jako závěrečné teoretické opakování učiva. Komunikace mezi učitelkou a žáky byla jednosměrná, celková motivace žáků

málo výrazná.

Zápisy učiva v žákovských sešitech jsou úměrné, jejich grafická úprava má průměrnou úroveň. Hodnocení znalostí žáků je po stránce četnosti známek vyhovující, v prověřování jejich vědomostí však převažovala písemná forma.

Laboratorní práce jsou prováděny v souladu s učebními osnovami a v návaznosti na probírané učivo. Záznamy z nich jsou na dobré úrovni.

Škola se zúčastňuje biologické olympiády, v přírodopisné soutěži Naší přírodou škola dosáhla dobrého umístění.

Výuka přírodopisu měla rozdílnou, celkově průměrnou úroveň.

Zeměpis

Učební osnovy předmětu jsou plněny, učivo je v jednotlivých ročnících vhodně rozvrženo. Vyučující byli na hodiny velmi dobře připraveni, výukové cíle stanovovali s ohledem na typ a složení jednotlivých tříd.

Výuka byla účelně řízena. Převládaly vyučovací metody aktivizačního charakteru - samostatná a skupinová práce žáků s učebnicemi a mapovým materiálem, řešení problémových otázek, různé formy zeměpisných her a soutěží. Použité vyučovací metody spolu s verbální motivací zvyšovaly aktivitu žáků, kteří se většinou ochotně zapojovali do průběhu vyučovacích hodin. Pozitivně působilo i povzbudivé průběžné hodnocení výkonů žáků spolu s jejich spravedlivou klasifikací. V závěru vyučovacích hodin byl vytvářen prostor pro řádné procvičování a utvrzování učiva. Účelně byly využity dostupné učební pomůcky včetně audiovizuální techniky.

Při tradičním způsobu výuky s převažujícím výkladem bylo patrné malé soustředění žáků a nižší úroveň vzájemné komunikace. V čistotě jazykového projevu některých učitelů se vyskytly nedostatky. Převažující písemná forma zkoušení žáků je hodnocena negativně.

Zásady správné duševní hygieny žáků byly respektovány vytvořením podnětného estetického prostředí, dobrým členěním vyučovacích hodin a dodržováním přiměřeného tempa výuky. V jejím průběhu však chybělo v případě projevující se únavy žáků zařazení relaxačního uvolnění.

Záznamy v sešitech jsou po stránce obsahu i rozsahu vyhovující, jejich grafická úprava je většinou průměrná.

Témata praktického zeměpisu byla realizována v průběhu vycházek, žáci však výsledky své práce nezpracovali písemnou formou.

Škola se pravidelně s dobrými výsledky účastní okresního kola zeměpisné olympiády.

Kvalita výuky zeměpisu byla celkově velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě hospitační činnosti, analýzy dokumentace učitelů, prohlídky žákovských prací a dalších písemností a s přihlédnutím k personálním a materiálně-technickým podmínkám hodnotí Česká školní inspekce kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech jako spíše nadprůměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

V návaznosti na předchozí koncepci rozvoje školy s ukončenou platností, na základě rozboru výsledků realizovaných cílů a předpokládaného demografického vývoje zpracoval ředitel školy novou koncepci rozvoje školy na období let 2000 - 2003. Znalostmi výchozích podmínek, problematiky i úrovně činnosti školy ve všech oblastech a osobními zkušenostmi ředitele z jejího řízení v uplynulém období byl vytvořen základní předpoklad pro stanovení priorit v konkrétních koncepčních záměrech a v profilaci školy, které vyplývají zejména z dosažených výsledků výchovy a vzdělávání. Koncepce rozvoje školy byla projednána a přijata nově ustavenou Radou školy. Systém plánování ve škole zahrnuje roční rámcový plán práce, do něhož se koncepční záměry promítají. Obsahuje zásadní úkoly v oblasti personální, materiální, výchovně-vzdělávací a organizační. Postrádá však stanovení prostředků k realizaci, konkrétní odpovědnosti a časové určení. Zvýšení aktivity některých pracovníků a vnitřního přijetí sestaveného plánu práce celým kolektivem pedagogických pracovníků školy dosáhl ředitel jejich spoluúčastí na přípravě celoročního plánu práce. K úspěšnému uskutečnění plánovaných úkolů přispívají pravidelně zpracovávané týdenní plány s konkrétní odpovědností a termínovým upřesněním.

Učební plán školy pro školní rok 2000/2001 je sestaven ve shodě se schválenými učebními dokumenty. Výchovně-vzdělávací činnost školy vytváří optimální podmínky pro rozvíjení zájmů a talentů žáků. Skladba volitelných předmětů a nabídka vzdělávacích aktivit formou nepovinných předmětů a zájmových kroužků jsou široké, pestré a odpovídají potřebám a zájmům žáků. Vzhledem k existenci tříd s rozšířeným vyučováním jazyků chybí v nabídce vzdělávání volitelný, případně nepovinný předmět konverzace v anglickém jazyce a konverzace v německém jazyce.

Péče o integrované žáky se zdravotním postižením, způsoby jejich zohledňování a výuky se specifickými přístupy v jednotlivých předmětech se řídí individuálními vzdělávacími programy, které mají velmi dobrou úroveň. Škola vykazuje 14 žáků prvního stupně a 8 žáků druhého stupně s diagnostikovanou vývojovou poruchou učení.

Koncepční záměry a plánované úkoly byly stanoveny s ohledem na možnosti a podmínky školy, především s cílem zkvalitnit úroveň vzdělávání žáků. Průběžně se daří je plnit. Z hlediska rozvoje školy je plánování funkční, má velmi dobrou úroveň.

Organizování

ČŠI sledovala zejména oblast organizace a řízení výchovně-vzdělávacího procesu, částečně funkčnost informačních systémů.

Základními dokumenty upravujícími organizaci a chod školy jsou Organizační a pracovní řád a Vnitřní personální a mzdový předpis. Vzhledem ke změnám v posledním období nebyly některé údaje aktualizovány. Kompetence vedoucích pracovníků jsou stanoveny písemnou formou, stejným způsobem jsou zpracovány i povinnosti ostatních pracovníků. Práva a povinnosti žáků upravuje Řád školy. Namátkovou kontrolou povinné pedagogické dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) byly zjištěny pouze drobné formální nedostatky.

Základním řídicím článkem je ředitel školy a jeho zástupkyně. Dle potřeby jedná rozšířené vedení, jehož členy jsou dále ekonom, výchovný poradce a vedoucí metodických orgánů. Poradním orgánem je pedagogická rada. Zápis z jednání (včetně zpráv třídních učitelů)

poskytují dostatek informací, postrádají však konkrétní závěry. Činnost dalších ustavených poradních orgánů - metodického sdružení 1. stupně a předmětových komisí na druhém stupni - se řídí plány, mimo stanovené termíny se schází operativně dle potřeby. Řeší zejména otázky organizační, materiálně-technického vybavení, metodické, hodnotící. V menší míře se tyto orgány podílejí na analýze výsledků výchovně-vzdělávacího procesu. Dílčí nedostatky byly zjištěny v práci metodického sdružení v oblasti plánování učiva. Některé zápisy z jednání jsou formální, nepodávají konkrétní informace.

Organizace vyučování je v souladu s platnou právní normou. Rozvrh hodin většinou respektuje obecné didaktické zásady. Žákům sportovních tříd škola vytváří optimální podmínky pro skloubení vyučování, tréninků a zápasů.

Informační systém umožňuje rychlý přenos informací k žákům i rodičům prostřednictvím tradičních mechanismů – třídních schůzek, konzultačních dní, žákovských knížek, deníčků, podle závažnosti situace písemnou formou nebo osobním jednáním. Žáci mohou své názory prezentovat ve schránce důvěry, případně přes žákovský parlament, s nímž pracuje ředitel školy.

S účinností od 1. 3. 2000 byla při škole zřízena Rada školy.

Organizační uspořádání školy umožňuje efektivní řízení školy, má spíše nadprůměrnou úroveň. Informační systém je funkční.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků úzce navazuje zejména na organizování, v nedostatečné míře se projevuje v oblasti kontroly. Na přímé tvorbě koncepce a dlouhodobých plánů se učitelé podílejí jen částečně, mají však dostatek prostoru k připomínkování, podnětům, či doplnění. Operativní řízení je účinné, opírá se zejména o konkrétní týdenní plány, prioritní je však osobní kontakt.

Způsob řízení a vzájemná komunikace jsou založeny na uplatňování demokratických principů. Učitelé jsou vedeni k samostatnosti a odpovědnosti. Mají dostatek prostoru k seberealizaci a osobní iniciativě, což se projevuje např. při výzdobě prostor školy nebo organizování různých akcí - návštěvy výstav, zájezdy do divadla, příprava kulturních vystoupení na veřejnosti (setkání se 70.letými občany Přerova, vánoční vystoupení na náměstí), organizace akademií apod. Kladně je hodnocena přímá účast některých učitelů na hokejových zápasech žáků.

Výrazným motivujícím faktorem pracovníků je ocenění práce formou nenárokových složek platu. Morální stimulace spočívá především v podpoře jejich aktivit a veřejném uznání. Hodnocení pracovníků je prováděno v souvislosti s přiznáváním osobních příplatků nebo mimořádných odměn. Kritéria hodnocení byla projednána s odborovou organizací, v praxi jsou realizována.

Péči a pomoc začínajícím učitelům poskytuje zkušený a kvalitní pedagog i vedení školy. Činnost uvádějícího učitele se řídí plánem, převládají konzultace a pohovory, vzájemných hospitací je málo.

Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Cíle a úkoly jsou stručně, ale přehledně zpracovány v dokumentu Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2000/2001. Postihuje všechny oblasti chodu školy se stanovenými prioritami. Vedoucí pracovníci mají z hlediska provádění kontrol rozděleny kompetence a odpovědnost. O prováděných kontrolách však nevedou písemné záznamy, případné zjištěné nedostatky řeší ihned s každým pracovníkem individuálně. Některé vydané pokyny zůstaly nenaplněny. ČŠI

zjistila, že vedení školy nevěnovalo dostatečnou pozornost kontrole plánování obsahu učiva, což se projevilo zejména v českém jazyce a hudební výchově na prvním stupni. Ustavené metodické orgány se nepodílejí na kontrolních činnostech. Pracovní porady se zaměstnanci jsou zaměřeny hlavně na řešení provozních a organizačních záležitostí, projednání závěrů z prováděných kontrol však není ze zápisů zřejmé. Stejný nedostatek byl zjištěn i v zápisech z jednání pedagogické rady.

Ředitel školy a jeho zástupkyně provádějí kontrolu výchovně-vzdělávacího procesu především na základě dobře zpracovaného plánu hospitací, který vychází z podrobné analýzy učebních výsledků žáků ve všech ročnících. Hospitace nejsou nahodilé, ale jsou prováděny s konkrétním záměrem. Jejich frekvence a skladba je z hlediska kontroly úrovně výchovně-vzdělávací práce učitelů dostačující. Předložené hospitační záznamy jsou vystižné, zpravidla však neobsahují hodnocení a závěry pro zkvalitnění práce učitele a jeho další rozvoj. Vyučující byli se závěry hospitací prokazatelně seznámeni.

Jako doplňkové podklady pro kontrolní činnost slouží vedení školy také schránka důvěry, rozbor žákovských knížek nebo pečlivě provedená analýza srovnávacích testů na prvním stupni školy za 1. pololetí stávajícího školního roku. Hodnocením srovnávacích testů se také zabývají metodické orgány. Tento způsob evaluace je neformální, vede k objektivnímu posouzení výsledků učení jednotlivých tříd a ke zlepšování kvality výuky. K provádění kontroly žákovských knížek a úrovně zápisů v žákovských sešitech využívá ředitel školy také vyučovací hodiny, ve kterých osobně zastupuje nepřítomné učitele. Dle jeho sdělení je cenným zdrojem informací a podnětů pro kontrolní činnost i spolupráce se žákovským parlamentem.

System a rozsah kontrolní činnosti jsou průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je racionální, vychází ze znalostí místních podmínek. Učitelé mají dostatek prostoru k seberealizaci. Rezervy jsou ve využívání metodických orgánů a účinnosti kontrolních mechanismů. Celkově je řízení školy hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 5667/99 ze dne 15. 9. 1999
- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů – školní rok 2000/2001: namátkově vybrané třídní výkazy a katalogové listy, třídní knihy navštívených tříd, rozvrh hodin, řád školy, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, zápisy z jednání pedagogické rady, personální dokumentace, inventární seznamy pomůcek sledovaných předmětů, zápisy z kontrol provedených MěÚ Přerov (ze dne 2. – 8. 11. 1999) a ŠÚ Přerov (ze dne 3. 4. 2000)
- Dokumentace ředitele školy – organizační a pracovní řád, vnitřní personální a mzdový předpis, koncepce rozvoje školy na roky 2000 – 2003, plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001, návrh organizace školního roku 2000/2001, celoroční plán práce školy na školní rok 2000/2001, týdenní plány, učební plán školy za poslední 4 roky, plán hospitací a hospitační záznamy vedení školy, kritéria hodnocení pracovníků, smlouva mezi HC Přerov a ZŠ Přerov, Želatovská 8, o činnosti sportovních tříd
- Třídní knihy prvního stupně a osmého a devátého ročníku za školní rok 1999/2000
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000

- Plány a zápisy z jednání metodických orgánů
- Zápisy z jednání Rady školy
- Analýza srovnávacích testů tříd na prvním stupni školy
- Statistický přehled výsledků učení všech žáků školy
- Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků se zdravotním postižením
- Časově tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Vybrané sešity, žakovské knížky a deničky žáků
- Záznamy z laboratorních prací z přírodopisu tříd VII. A a IX. A
- Smlouva mezi HC Přerov a ZŠ Přerov o činnosti sportovních tříd ledního hokeje

ZÁVĚR

- Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu, učební plán je dodržen.
- Ve škole jsou vedle běžných tříd zřízeny třídy s rozšířeným vyučováním jazyků a sportovní třídy se zaměřením na lední hokej.
- Nabídka dalších vzdělávacích a zájmových aktivit umožňuje žákům hodnotné využívání volného času.
- Nedostatky byly zjištěny v plánování učiva předmětu český jazyk a hudební výchova na prvním stupni. Důsledně nebyly realizovány úpravy učebních osnov zvoleného vzdělávacího programu.
- Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou vynikající, všichni učitelé mají požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost.
- Vzhledem ke sledovaným předmětům nejsou prostorové podmínky školy optimální. Vyšší počet tříd neumožnil zřídit odborné učebny. Výrazným nedostatkem je absence počítačové učebny. Prostory školy i učebny jsou většinou účelně a esteticky upraveny.
- Zabezpečení výuky učebnicemi sledovaných předmětů je velmi dobré, jsou vytvářeny ucelené řady, které většinou odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu. Škola je vybavena převážně staršími učebními pomůckami, jejich stav a množství umožňuje realizaci výchovně-vzdělávacího programu. Názornost výuky s využitím učebních pomůcek a didaktické techniky byla velmi dobrá jen v některých předmětech (v českém jazyce a matematice na prvním stupni, v německém jazyce, v zeměpisu).
- Psychohygienické zásady výuky byly respektovány zejména na prvním stupni.
- Kvalita výuky sledovaných předmětů měla rozdílnou, celkově spíše nadprůměrnou úroveň. Byly uplatňovány tradiční výukové postupy i moderní metody. Vynikající byla kvalita výuky německého jazyka ve třídách s RVJ. ČŠI hodnotí kladně úroveň vzájemné interakce a komunikace mezi žáky a učiteli. Účinná motivace byla uplatňována zejména v nejnižších ročnících. Dílčí nedostatky byly zjištěny ve způsobu prověřování vědomostí žáků – převažující písemná forma, v některých předmětech vysoká četnost klasifikace.
- Plánování činnosti školy je promyšlené, přispívá k efektivitě řízení školy a jejímu dalšímu rozvoji.
- Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Některé dokumenty upravující chod školy nebyly aktualizovány, zápisy z porad postrádají konkrétní závěry.
- Vedení školy vytváří velmi dobré podmínky pro rozvoj osobnosti, tvořivosti a osobní

iniciativy pracovníků.

- Kontrolní mechanismy jsou funkční jen zčásti, systém kontroly s účinnou zpětnou vazbou není dokončen.

Na základě zjištěných skutečností je škola po stránce kvality řízení i kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vít Široký	Vít Široký v. r.
Členové týmu	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v. r.
	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.
	RNDr. Ladislav Pluskal	Ladislav Pluskal v. r.
	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.

V Přerově dne 26. února 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. 3. 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Česlav Novák	Č. Novák v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Okresní úřad Přerov, referát školství, Smetanova 7, 750 83 Přerov	2001-03-29	134 31/01
Zřizovatel: Město Přerov, odbor školství, mládeže a sportu, Bratrská 3, 751 52 Přerov	2001-03-29	134 32/01
Rada školy:	2001-03-29	134 33/01

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.